

УДК 656.78

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЛОГІСТИЧНОГО АУТСОРСИНГУ В УКРАЇНІ

Демченко Ганна Володимирівна, викладач, кафедра економіки, управління підприємствами та логістики, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна

Анотація: Проаналізовано сучасні тенденції логістичного аутсорсингу в Україні.

Ключові слова: логістичний аутсорсинг, Концепція Party Logistics, глобальна логістика, транспортно-логістична система.

Однією з нових тенденцій розвитку логістичних підприємств в Західноєвропейських державах є формування загальноєвропейської системи товароруку, яка передбачає наявність декількох опорних логістичних центрів та регіональних логістичних товарно-розподільчих центрів, які взаємодіють один з одним. Це дозволить врегулювати та прискорити рух матеріальних потоків та забезпечити його безперервність. Розвиток транс'європейського ланцюга логістичних центрів дозволить формувати уяву та розробляти проекти, які пов'язані з єврологістичною системою, тобто логістикою в європейському масштабі [5]. Запропоновані розробки та заходи направлені на скорочення витрат з експортних та імпорتنих поставок, послуг під час перетину кордону, на скорочення простоїв транспорту в пунктах митного контролю, на скорочення запасів на підприємствах.

У зв'язку з цим все більшого поширення у світовій практиці набуває аутсорсинг. Термін «аутсорсинг» означає скорочення або відмова від власного бізнес-процесу, зазвичай не ключового (не профільного) та / або не прибуткового для компанії і передачу його спеціалізованим компаніям [1].

Логістичний аутсорсинг являє собою придбання власником вантажів логістичних

послуг, як простих (транспортування, складування, зберігання, експедирування), так і комплексних (постачання, розподіл, постачання товарів за принципом «від дверей до дверей») [4].

Логістичний аутсорсинг надає можливість планувати та керувати логістичним ланцюгом виходячи за межі національних ринків та формуючі ланцюги в глобальній економіці, а також дозволяє сконцентруватися підприємству на його основній діяльності [2].

В структурі світового транспортно-логістичного ринку, частка ринку логістичного аутсорсингу складає – 64,3%. Це являє собою вагомий показник, який свідчить про світову тенденцію домінування використання послуг з аутсорсингу та перехід логістики за національні межі.

Тому, на національному ринку логістичних послуг збільшується кількість компаній, які пропонують послуги логістичного аутсорсингу. Його концепція полягає у відсутності у підприємства-виробника необхідності використовувати власні ресурси для організації тих логістичних операцій, які він може довірити зовнішньому партнеру, тобто логістичному провайдеру [5].

На основі інноваційних перетворень інформаційної інфраструктури логістики відбувається розвиток управлінського інструментарію, формуються нові логістичні концепції, такі як «Party Logistics».

Концепція PL (Party Logistics – «сторона логістики») ґрунтується на визначенні рівня залучення незалежних компаній (логістичних провайдерів / операторів) для вирішення бізнес-завдань в інтересах і від

імені замовника (виробника, дистриб'ютора і т.д.) [4].

В ролі аутсорсера (провайдера) логістичних послуг виступають логістичні посередники, які можуть бути представлені в наступних організаційних формах: First Party Logistics (1 PL) – автономна логістика; Second Party Logistics (2 PL) – традиційні логістичні послуги; Third Party Logistics (3PL) – традиційні та додаткові послуги; Fourth Party Logistics (4PL) – інтеграція всіх компаній, залучених в ланцюг поставок; Fifth Party Logistics (5PL) – інтернет-логістика.

Перший вид логістичного посередника – це First Party Logistics (1 PL) представляє собою автономну логістику підприємства. Основними вимогами до організаційної діяльності такого посередника є обов'язкова наявність відділу доставки, складу, митного відділу та інших структур. Активи такого посередника складаються з транспортних засобів, складських приміщень та персоналу. Основними видами діяльності є: зберігання товарів, транспортування, документальний супровід операцій, митне оформлення [4].

Другим видом логістичного посередника є Second Party Logistics (2 PL) – це компанії, які надають традиційні послуги з транспортування та управління складськими приміщеннями. Основними напрямками діяльності логістичних посередників типу 2PL є: транспортна логістика, експедирування вантажів, логістичний сервіс, складська логістика, митне й документальне оформлення вантажів та інформаційні послуги. Логістичні посередники типу 2PL починають впроваджувати сучасні інформаційні сервіси, які сприяють відстежуванню вантажів на шляху їх просування від виробника до споживача. Інформаційна логістична складова у таких посередників значно зростає, що впливає на виникнення нематеріальних активів у такого типу підприємств. Основними видами логістичної діяльності 2PL – посередників є: інформаційні послуги, супровід вантажів, документальне оформлення вантажів та ін.

Третій вид логістичного посередника Third Party Logistics (3PL) надають традиційні та додаткові послуги. Однак, в даному випадку, логістична система виходить за межі простого транспортування товарів і передбачає надання додаткових послуг, які крім традиційного складування припускають проміжне зберігання вантажу, його перевалку, а також проектування й розробку інформаційних систем, використання послуг субпідрядників [2]. Всі послуги можуть надаватися як окремо, так і в комплексі. Основною відмінністю логістичного оператора 3PL від попередніх є делегування послуг з логістичного аутсорсінгу іншим логістичним посередникам, а саме посередникам типу 2PL.

Прогресивні форми організації логістики в Україні, які передбачають використання логістичного аутсорсінгу, представлені в діяльності 1PL-, 2PL-, та 3PL – провайдерів (рис.1).

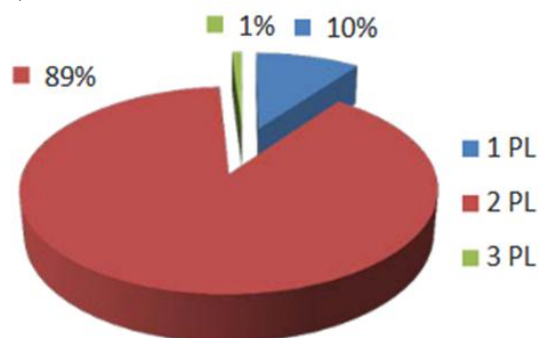

Рис. 1. Структура логістичних посередників в Україні за видами логістичного аутсорсінгу [6]

Згідно рис. 1. схема організації логістичної діяльності з використанням схеми логістичного аутсорсінгу за типом 2PL-провайдера, використовують в своїй діяльності майже 89% українських підприємств [6].

Оскільки більшість 3PL-компаній зосереджені в основному на виконанні поставлених завдань, а не на процесі в цілому, як вимагає концепція управління ланцюгами поставок, це призвело до появи наступного рівня аутсорсінгу – 4PL (Fourth Party Logistics).

У сучасному розумінні 4PL – компанія-інтегратор, яка акумулює ресурси, можливості і технології власної організації та інших підприємств (як правило, 3PL-провайдерів) для проектування, створення і підтримки комплексних рішень по управлінню ланцюгами поставок. [4] На відміну від просто 3PL-компанії з великим спектром послуг, на рівні 4PL робиться акцент на аналіз і реінжиніринг бізнес-процесів в компанії-клієнта і впровадження технологій в інтересах всього ланцюга поставок. Тобто пропонувані 4PL рішення носять стратегічний характер, а послуги 3PL-провайдерів мають тактичну спрямованість. Прикладом 4PL-посередника може служити компанія FedEx, яка надає своїм клієнтам з 215 країн рішення, пов'язані з транспортуванням та документообігом в рамках ланцюга поставок [3].

Новітні розробки в області мережових з'єднань і інтелектуального програмного забезпечення баз даних в сукупності з розвитком аутсорсингу і стратегічних партнерств серед провідних транснаціональних компаній привели до появи в середині 2000-х рр. нового рівня логістичного аутсорсингу – 5PL (Fifth Party Logistics) [3].

Діяльність 5PL-провайдерів забезпечується підтримкою сучасних мережових комп'ютерних технологій. Як і 4PL, 5PL не володіють матеріальними активами і спрямовані на стратегічне управління ланцюгами поставок, однак більшою мірою орієнтовані на модель «віртуального підприємства».

Під віртуальним підприємством розуміється «динамічна відкрита бізнес-система, заснована на формуванні юридично незалежними підприємствами єдиного інформаційного простору з метою спільного використання своїх технологічних ресурсів для реалізації всіх етапів робіт з виконання проекту (замовлення клієнта) від джерел первинної сировини до здачі продукції кінцевому споживачеві». [3].

Важливим критерієм визначення рівня розвитку української логістики за останні роки є «Індекс ефективності логістики» –

LPI, розроблений спільно з університетом м. Турку (Фінляндія) і всесвітнім банком. Згідно з рейтингом Україна в 2016 році посіла 80 місце з 160 країн, в порівнянні з 61 в 2014 році [3].

4PL і 5PL провайдери повністю відсутні на ринку України. Не зважаючи на низький рівень логістичного аутсорсингу, в Україні все більше логістичних операторів використовують інформаційні технології для підвищення якості власних послуг.

На сьогодні логістика є сферою діяльності, яка має найбільш інтенсивні темпи розвитку. Це пов'язано не тільки зі зростанням попиту на логістичні послуги, але і з розвитком інфраструктурних можливостей цього бізнесу.

Ринок логістичного аутсорсингу має потужний потенціал для розвитку, як закордоном, так і в Україні. Процеси глобалізації, інтеграції й кооперації, а також зростаючі запити споживачів спонукають компанії, які прагнуть бути конкурентоспроможними на ринку, застосовувати логістичний підхід до побудови свого бізнесу, а також використовувати у своїй діяльності такий інструмент, як логістичний аутсорсинг.

Розвиток ринку українського логістичного аутсорсингу йде тим же шляхом, що й в розвинених країнах, однак з дуже помітним відставанням. У вітчизняному бізнесі представлені активні споживачі логістичних послуг, які здійснюють діяльність у світовому масштабі [4]. Вони також зацікавлені в отриманні високого рівня сервісу, яким вони користуються у розвинених країнах. Але поки це бажання натрапляє на очевидні перешкоди: недостатня кількість сучасних транспортно-логістичних центрів, митно-логістичних комплексів, недоліки транспортної інфраструктури, слабе впровадження електронних баз даних, низький рівень застосування електронних технологій в документообігу під час обліку й супроводу товару.

Тому на даному етапі економічного становлення раціональним рішенням розвитку ринку послуг логістичного

аутсорсингу є спеціалізація й взаємодія логістичних провайдерів. Принцип організаційного ланцюга завдяки своєму комплексному підходу до задоволення вимог клієнта дозволить надати йому систему послуг, необхідну для реалізації й контролю руху товарів по всьому логістичному ланцюгу з мінімізацією загальних витрат у логістичних ланках.

Список використаної літератури

1. Колодізева Т. О. Інноваційні технології в логістиці : [навчальний посібник] / Т. О. Колодізева, Г. Р. Руденко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. – 268 с.
2. Крикавський Є. В. Нова парадигма логістики: стратегічний статус // Наукові праці ДонНТУ. Серія Економічна. – 2014. – № 4 (48) – С. 240 – 247.
3. Логистика в Украине: парадоксы рынка и пути раскрытия потенциала. – Market economy: modern management theory and practice. Vol. 15. Issue 3 (34) – [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://logist.fm/publications/logistika-v-ukraine-paradoksy-rynka-i-puti-raskrytiya-potenciala?page=2>

4. Чукурна Е. П. Логістичний аутсорсинг в умовах глобалізації / Е. П. Чукурна, А. В. Більмак, Ю. С. Іщенко // Молодий вчений. – 2017. – № 1(41). – С. 727 – 731.

5. Шевченко І. В. Впровадження інновацій у логістичну діяльність вітчизняних підприємств як фактор підвищення конкурентоспроможності / І. В. Шевченко // Електронний додаток до матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції : «Конкурентоспроможність та інновації : проблеми науки та практики», 18-19 листопада 2015 року. – Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2015. – С. 307 – 310.

6. Trade logistics the global economy // – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://wb-lpi-media.s3.amazonaws.com/LPI_Report_2016.pdf

Автори

Демченко Ганна Володимирівна, викладач, кафедра економіки, управління підприємствами та логістики, Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця (onemeer@rambler.ru).

Тези доповіді надійшли 09 лютого 2017 року.

Опубліковано в авторській редакції